

ВЛАСНІ ТРАДИЦІЇ, НЕ “МОСКОВСЬКА ОТРУТА”

(Замість передмови)

Майже 40-літня окупація України большевицькою Московщиною, до краю спантеличила політичну думку українську, і над Дніпром, і в Галичині, і на еміграції. Отруя московської пропаганди просякла в усі партійні середовища, від радикально-соціалістичних і “революційно-демократичних” аж до націоналістичних. Дійшло до того, що деякі претенденти на “визволителів України” на еміграції, кинули анатему на ідеологію взагалі. Оголосили її, як і світогляд, якийнебудь взагалі, за річ безпотрібну, ба, навіть шкідливу для визвольної-революційної боротьби. Прихильним оком споглядаючи на кокетуючі з большевизмом соціалізм і т. зв. демократію, ці “визволителі” емігрантські особливо ярилися на все, що стояло впоперек дороги комунізму: на націоналізм, на релігію, на “фашизм”, “шовінізм” і т. п.

Протиставитися цій протинаціоналістичній дурійці пробував я, в останні вісім літ, в часописних статтях, з яких деякі і з'являються передруком в цій книзі. Присвячена ця остання якраз тій проблематиці націоналістично-революційної боротьби, її ідеології, без якої не перемагала і не переможе жадна революція, жадна ідея. В сотий раз повторюю оглухлим землякам, що ніколи не став би соціалізм практикою, реальністю — без теорії, без ідеології К. Маркса, Енгельса і Леніна; ніколи б не стала реальністю демократія, без ідеології Ж. Ж. Руссо і Джефферсона; не було б буддизму без науки Будди, ні магометанства без “Корану” Магомета, ні християнства безповіді Христа й апостолів. Нарешті не зрозуміти прак-

Д. Донцов.
Московська отрута. - Київ: Центр учбової літератури, 2022. - 294с.

ISBN 978-611-01-2540-6

тики нашого москвофільства останніх 70 літ, — без теорії М. Драгоманова.

Проблеми національно-революційної боротьби? Це вічні три основні: перша — яку Правду хоче здійснити та боротьба, яку ідею з абстрактно-невидимого втілити в конкретно-видиме? Друга — яким шляхом, сконцентрована в думці, стає ідея явищем реального життя? Третя — хто, які люди, яким духом одержимі, — ту Правду зреалізувати здолать? Якого характеру, з якого металу, на яким вогні куті мають бути душі тих небагатьох “ізбраних” з багатьох “званих”, які очолюють визвольну боротьбу?

Відповідь моя на ці питання прірвою ділить мене від великої більшості емігрантських угруповань, не зважаючи на “самостійницький” словник їх преси.

Вони будують провідництво на засаді всеемігрантського об'єднання (крім “фашистів”), на засаді череди: всяка вісця в стадо, вродлива чи паршива, аби мала замість гарячої віри, — “холодний розум”, а за ідеал політика — Швейка. На мою ж думку — засадою провідництва має бути об'єднання людей одного, провідницького духа, горючої віри, невгнутаго характеру і такої ж волі, тих, що на швейківським жаргоні звуться “фанатиками”, “хижаками” й творцями “незгоди в сімействі” і “двоподілу”.

Вони (з тієї більшості), мріють про Україну або як про землю ідилічного хохла; як про країну, “де сало, ковбаса та дині, де Гриць зідхає по Горпині, й танцюють гопака”, або як про “прогресивну” провінцію матеріального “щастя й добробуту” згляйхшальтованих, безкласових полян, дулібів і деревлян, з соціально-політичним ладом “сучасної України” Маркса-Леніна, або — “демократії” партійних клік і залаштункових інтернаціональних мафій. Я ж уявляю собі Україну на підвалинах власної, традиційної Правди, зогиджену швейками, як “шовіністичну”, “ксенофобну”, “вузько-націоналістичну” і “реакційну”.

Вони (з тієї більшості) хочуть здобути Україну, біжучи за побідним возом переможця. В догоду йому заздалегідь вбирають націю в чужинецький “теплий” кожух, не на неї шитий, ще й “брехнею підбитий” якоїсь модної “прогресивної, передової” доктрини, до якої їх “тверезий розрахунок” дрібного бізнесовця примилується як уміє. На

мою думку — Україну не вихитрується, а виборється національною революцією, не лиш проти большевицького режиму чи російського імперіялізму, а проти одержимого розбійницьким духом народу московського. Не пристосовуючись до створеного ним “фактичного стану”, а вирвавши його з корінем з нашої землі.

Українська національна стихія, як вона споретрована Шевченком, а в новітні часи Ю. Тютюнником, Мосендзом чи Корибутяком, — стихія “гайдамацька”, “шовіністична”, релігійна й “ксенофобна”, не зважаючи на героїчні спроби — не дістала в 1917-21 рр. свого проводу, свого “панства”, що уняло би підсвідомі гони тієї стихії в різьблені скрижалі, які стовпом вогняним світили б тій стихії в боротьбі. Мозок тодішньої народницької інтелігенції був розідений чужою — інтернаціональною, протинаціональною “мудрістю”. Так що не лише Україна під Росією заразила тою “мудрістю”, але й в закордонній Галичині покоління І. Франка, Черемшини й В. Стефаніка виховалося в адорації таких московських ідолів, як Чернишевський, предтеча Леніна. По 1945, на еміграції тих ідолів знов здвигають на постумент останні могікани передпотопоного соціалізму, “революційні демократи” з нового наддніпрянського “ісходу” і галицькі неопіти, перекинчики з табору націоналізму.

Дві останні групи (націонал-комуністи), що виступають з смішними претенсіями бути речниками України (“краю”), беру в одні дужки, бо не зважаючи на деякі “родинні сварки”, вони роблять те саме діло. П. Полтава простягав руку лівим “революц.-демократам” (Бабенкові), запрошуючи їх до єдиного фронту визвольної боротьби. Майстренко (у “Впереді”) дає авторитетне свідоцтво, що “політична програма П. Полтави є стовідсотково соціалістична”, й тішиться, що він її боронить, “переборюючи власні націоналістичні упередження”. Бабенко ж (у “Впереді”) твердить, що впередовці “популяризували й обороняли” програму Закорд. Представництва УГВР. Отже повна згода в “сімействі”. А осягнуто її тим, що не соціалісти, а націоналісти відступили від своєї ідеї.

Диверсанти, маскуючись, одягають свою комуністичну суть в “охоронний колір” українського націоналізму, але

дві точки їх програми: згода з “критикою капіталізму Маркса” і “позитивна оцінка соціалістичної концепції перебудови суспільства”, — це точки вирішальні, основні, і під ними підписалися б всі лєніни, сталіни, кагановичі, торєси, тіти і толіятті, і навіть оппенгаймери.

Чим наші “нацисти” мотивують свій скок в соціалізм? Мотивами великої ваги в очах всякого опортуніста: тим, що соціалізм існує як факт на сучасній Україні, і тим що в цей бік іде взагалі розвиток суспільно-політичних відносин в світі. А нові політичні й суспільні форми “завжди ж були більш прогресивні, ніж попередні”... На їх думку виходило б, отже, що “нові” політично-суспільні форми, запроваджені в вигляді кріпацтва Московою на Україні — раз за Катєрини II, а вдруге — за Лєніна-Сталіна, були “більш прогресивні”, ніж ті, що перед тим?

На їх думку, революційна партія українська має в своїй акції керуватися не власною ідеєю, а приймати всякий стан фактичний тільки тому, що він вогнем і мечем запроваджений на нашій землі займанцем? Що став на ній фактичним паном? На їх думку отже (так само як на думку “впередовців” і Шєрєха), Україну, за яку билося покоління 1917-21 рр., треба висміювати, як Україну “реакційну, етнографічно-хуторянську”, якої “вже не може бути”, — тільки тому, що зимовий похід і Базар скінчилися перемогою Москви? І люди ці сміють називати себе революціонерами! На їх думку соціалізм — це загальна тенденція світу? Хоч би навіть! А якби “розвоевою тенденцією” світу став комунізм і скасування “менших” (ніж 100 мільйонів) націй, — і тоді б ті “революціонери” радили нам покїрно тлюпати за тою “тенденцією”? Або за “тенденцією” демократії, яка простягає руку згоди мєксовським і китайським Джінгіз-Ханам на руїну християнської цивілізації? Який же ж тоді сенс має слово революція?

“Нацисти” наші так і пишуть: через те, що більшовики московські “докладають усіх зусиль, щоб довести, що український визвольний рух нібито реакційний; що він не відповідає сьогоднішній дійсності на Україні, ні в світі, що він не відповідає об’єктивним законам суспільного розвитку”, — тому не може перемогти. А тому — доведім, що ми такі самі “прогресисти” як більшовики! — Так пишуть “рево-

люціонери”, замість того, щоб плонувати на видувані Марксом “об’єктивні закони розвою”; замість того, щоб проголосити більшовизм і соціалізм взагалі найчорнішою реакцією, яку поборювати є якраз завданням революційної України.

“Нацисти” наші пишуть: тому треба висувати гасло соціалізму, що у “вільній”, соціалістичній нації лежить найкраще підложжє до “максимуму розвитку продукційних сил”. Ну, а як скажім, довести, що цей розвиток скорше забезпечить приналежність до якогось “комонвелту” чи “панєвропи” — тоді треба зрєктися самостійности? Писав же ж перед війною шеф галицьких соціалістів (В. Лєвінський), що коли нам доведуть, що для перемоги соціалізму українцям треба вирєктися рідної мови, — вони повинні це зрєбити. Або як, скажім (як пропонують “нацисти”), більший “розвиток продукційних сил” дасться на Україні осягти ціною соціалістичного рабства, то тоді треба схилити голову у те ярмо? Жертвувати особистою і національною свободою задля економічного “добробуту”, задля “щастя” повного жолоба? Шєвченко гордив тими “землячками”, що були “нагодовані й обуті, і в кайдани закуті”. Для наших “нацистів” навпаки, такий стан був би мабуть ідеалом.

Ось до якого скалічення душі доводить викинення за борт “ідеалізму”, “романтики”, “ідеології”, а заміна їх туподумною доктриною матеріалізму. Ось до чого доводить вимога перекреслити всяку власну ідеологію, а займатися “практичною програмою”: до плазування перед створеними займанцем фактами, і до прийняття чужої догми, чужої ідеології. Бо не звідки ж, як з неї, і “факти” ті виникли.

Взагалі, читаючи оті “Позиції” нац.-соціалістів, відноситься вражіння, що на Україні повно поміщиків, капіталістів і фінансистів які гноблять “трудоющий народ”, і від яких треба увільнитися в першу чергу. Дійсне існуюче зло — державу соціалістично-тоталітарну не вважається за абсолютне й непоправне зло. Цей тоталітаризм наші марксисти готові й лишити на “визволеній” Україні, тільки його віддавши в руки “демократичним” нацистам. Що це буде за “демократія”, ми вже знаємо. Обіцяв нею ущасливити Україну Лєнін, потім Винниченко, потім вже “єс-єр” М. Шаповал, коли писав, що “ця соціалістична держава буде,

очевидно, силою, що вдираються в сферу найтісніших громадських відносин... Це справді буде диктатура" ("Шл. Перем." 28. 3.). Досить прочитати погрози наших нацистів всім "фашистам" і "ворогам народу", які не хочуть скоритися їх претенсіям на вождівство, їх волі ("волі краю"); досить пригадати грозьби Багрянного "знищити" націоналістів, досить перечитати його жадання зробити з його групи "вирішальну, домінуючу політичну силу", "авангард", а "довколо неї" — під її проводом щоб об'єдналися всі інші партії ("Наші Позиції", орган Ц. К. У. Р. Д. П., 1949, ч. 5), — досить пригадати всі бундючні заяви тих нац.-комуністів, щоб упритомнити собі, що за "демократію" розвели би вони, коли б фантазія Долі або чужих протекторів дозволила б їм завести тітовщину на Україні.

Рішивши затримати там большевицький соціалний устрій, а також і політичну диктатуру "домінуючої" партії, наші нацисти потихеньку прийшли і до ленінських позицій щодо християнської віри. Від московського большевизму ділять їх отже тільки ота тітовська "самостійність"... Але чи довго ту рештку якоїсь окремішності затримають вони в своїй програмі? Їх прототип М. Шаповал додумався ж до "Союзу народів Схід. Європи". А п. Ільницький — до "максимуму релятивної суверенності", бож при сучасних "тенденціях політичної еволюції" в світі хіба можна думати про щось інше? Особливо тим, які роблять ставку не на "фашистів" — ген. Михайловича, Чян-Кай-Шека чи Сінгмана Рі, а на "прогресивні сили" Заходу і їх приятелів Мао-Це-Тунга, Негру і Чу-Ен-Лая...

Ясний симптом — їх напади на "шовінізм" і їх заяви глибокої пошани до "руського народу"... Це перший крок до зради ідеї власної державності. Доводив мені шкідливість мого "шовінізму" п. Шерех, бо він перешкоджає порозумітися нам з приятними елементами між росіянами, а серед цих "приятних" називає, для прикладу, власовців ("Думки проти течії"). До порозуміння з "прогресивними силами самої Росії" накликає й Багрянний, бо виходить, що боротися проти Росії треба "разом з російським народом"... Те саме виписують і ті нацисти, що вбралися у фальшиву маску "края". Яких власовців знайдуть вони собі, чи вже знайшли, покаже час... Люди з тією ментальністю, що зі

змінною "фактичного стану" речей змінюють свої ідейні "позиції" — здібні до всяких викрутасів.

В "Сучасній Україні", в 3 (28) числі з 4. 11. 1952 р. з'явилася стаття п. Ребета — "Примусова орієнтація на Москву" про яку писав "Укр. Самостійник": "Автор статті доводить про ті "блага", які дає Україні Сталін, але яких не може дати капіталістичний Захід... Автор вкладає ті доводи в уста молодого большевицького слідчого, теж "українця", який веде "ідеологічний допит" молодої українки". Слідчий доводить, що українські повстанці, хоч патріоти, але збаламучені і служать чужим інтересам: "доля України — нерозривно зв'язана з долею Росії, хочемо ми цього чи не хочемо". Колективізація? Ну так, але завдяки їй "проведено гігантську індустріалізацію України". Режим? Але ж він колісь "пом'якшає" і все буде гаразд... І кінчить "Укр. Сам.": "і це мало б називатися розмовою большевицького слідчого... Та це ж звичайний курс большевицької політграмоти... З якою метою "Суч. Україна" подає ті "лекції" своєму читачеві?.. Тим більшому диву даємося, що редакція і автор, які кажуть, що вони репрезентують українську визвольну думку, подали той виклад енкаведівського слідчого для молодої українки як без жадних своїх коментарів, так і без відповіді самої українки"...

Отже по тій статті, хіба не ясно, хто є п. Ребет, хто такі "сучасноукраїнці", і якій "ідеї" вони служать? Чи не ясно, куди вони потраплять привести, як би мали змогу, повстанський рух на Україні? І ці панове морочать голову нашому суспільству, представляючи себе "репрезентантами визвольного руху"... Що за цинізм!

Або прочитайте цей уступ: автор доводить, що одиниця мусить поступитися своїми правами і свободами для колективістичної держави, глузує з тої "боготвореної одиниці", і грозить: "Хай розпинаються за необмежені права одиниці англійські чи інші ліберали... Можливо, маршуючі колони советської армії через Лондон їх опам'ятають".

Думаєте це написав якийсь Ілля Еренбург? Ні, ця стаття, що з'явилася в цій році в "Укр. Сам." під заголовком "Листи до друзів за кордон" — має підпис, як автора,